

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดชมหาราช รัชกาลที่ 9 (2543) ได้มีพระบรมราโชวาทว่า

“...นอกจากการศึกษาจะสอนให้คนเก่งแล้ว จำเป็นอย่างยิ่งที่จะอบรมให้ดีพร้อมกันไปด้วย ประเทศของเราจึงจะได้คนที่มีคุณภาพพร้อม คือ ทั้งเก่ง ทั้งดี มาเป็นกำลังของบ้านเมือง ให้ความเก่งเป็นปัจจัยและพลังสำหรับการสร้างสรรค์ ให้ความดีเป็นปัจจัยและพลังประทับประคอง หนุนนำความเก่งให้เป็นไปในแนวทางที่ถูกที่ควรที่อำนวยผลประโยชน์อันพึงประสงค์แต่เพียงอย่างเดียว...”

จากพระบรมราโชวาทดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า การศึกษาไม่ใช่เพียงแต่สอนให้คนเป็นคนเก่ง เพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ต้องควบคู่กับการสอนให้เป็นคนดี มีคุณธรรมจริยธรรมด้วย จึงจะทำให้ประเทศชาติ เจริญก้าวหน้า มั่นคง และรุ่งเรือง

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 ได้กล่าวถึงปัญหาของการศึกษาไทยในปัจจุบันไว้ว่า แม้ว่าตลอดระยะเวลาของการพัฒนาการศึกษาจะมีภาพความสำเร็จของการจัดการศึกษาปรากฏให้เห็น แต่ส่วนใหญ่เป็นผลสำเร็จในเชิงปริมาณมากกว่าเชิงคุณภาพ อาทิ การเพิ่มอัตราการเข้าเรียนของผู้เรียน ในระดับต่างๆ แต่โดยภาพรวมของระบบการศึกษา ยังมีปัญหาด้านคุณภาพและมาตรฐานในการจัดการศึกษาโดยเฉพาะการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และการผลิตกำลังคน ตามความต้องการของประเทศ คนไทยส่วนใหญ่ยังมีปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรม และไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการมีวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต และการมีจิตสาธารณะ กระแสการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่หลั่งไหลเข้าสู่ประเทศไทยในสังคมที่เป็นยุคดิจิทัล ส่งผลให้ค่านิยมในสังคมไทยเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว คนไทยบางส่วนยังไม่สามารถเลือกรับ ปรับใช้ กับการดำเนินชีวิตประจำวัน ส่งผลให้วัฒนธรรมและวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมที่เป็นรากเหง้าของคนไทยถูกกลืน โดยวิถีชีวิตแบบใหม่มีค่านิยมยึดตนเองเป็นหลักมากกว่าการคำนึงถึงสังคมส่วนรวม รักสนุก ความสบาย เชื่อข่าวลือ ขาดความอดทน ขาดวินัย วัตถุนิยม ยอมรับคนที่มีฐานะมากกว่าคนดีมีคุณธรรม มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมหลายประการที่ลอกเลียนแบบวัฒนธรรมจากต่างประเทศ ซึ่งให้เห็นว่า คนไทยยังขาดทักษะในการคัดกรอง และเลือกรับวัฒนธรรมที่ดีจากต่างประเทศมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน จนทำให้ละทิ้งค่านิยมที่ดีงามอันเป็นเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมไทย และลดคุณค่าของความเป็นไทย จึงจำเป็นต้องให้

ความสำคัญกับการวางรากฐาน การปรับเปลี่ยน ให้คนมีค่านิยมตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคมไทย (แผนการศึกษาแห่งชาติ, 2560 : 71)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 1 ความมุ่งหมายและหลักการ มาตรา 6 ได้บัญญัติไว้ว่า การจัดการศึกษา ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งมาตรา 23 มาตรา 24 มาตรา 26 และ มาตรา 27 ได้บัญญัติเกี่ยวกับการจัดการศึกษา โดยสรุปสาระสำคัญคือ การจัดการศึกษาจะต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม และกระบวนการเรียนรู้ เรียนรู้จากประสบการณ์จริง เกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ปลูกฝังคุณธรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา ประสานความร่วมมือกับทุกฝ่าย เพื่อพัฒนาผู้เรียนเต็มตามศักยภาพ มุ่งพัฒนาคนให้มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม การประเมินผู้เรียนพิจารณาจากพัฒนาการ ความประพฤติ ควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอน เน้นพัฒนาผู้เรียนตามบริบทของสังคม เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ อันนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มีการปรับเปลี่ยนให้เกิดความเหมาะสมและชัดเจน ทั้งคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ และมุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ คือ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ อยู่อย่างพอเพียง ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 1-5)

จากการดำเนินนโยบายการจัดการศึกษาโดยเน้นความรู้คู่คุณธรรมที่ผ่านมา ไม่ได้เป็นไปตามที่คาดหวังเท่าที่ควร เนื่องจากปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรมในสังคม นับวันจะเพิ่มปริมาณมากยิ่งขึ้น สังคมเผชิญกับวิกฤตปัญหาทางจริยธรรมใหม่ ๆ ที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน เช่น ปัญหาคอร์รัปชัน ปัญหาอาชญากรรม ปัญหายาเสพติด ปัญหาการข่มขืน เป็นต้น (ทิสนา แคมมณี, 2550 : 1-2) ซึ่งในสถานศึกษาเองก็มีปัญหาเช่นกัน สถานศึกษาทั้งโรงเรียนในเมืองและนอกเมืองก็ประสบปัญหาเช่นเดียวกัน คือ การติดเกม การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร การสูบบุหรี่ เป็นต้น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550 : 114) ดังนั้นการเสริมสร้างให้คนไทยมีวินัย จึงเป็นส่วนสำคัญในการยกระดับคุณภาพของคนไทย นายกรัฐมนตรี (พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา) จึงได้กำหนดให้เป็นหนึ่งในค่านิยมหลัก 12 ประการ เพื่อเป็นรากฐานในการพัฒนาคนไทย คือ “มีระเบียบ วินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักการเคารพผู้ใหญ่” สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ได้กำหนดจุดมุ่งหมายที่จะให้เกิดกับผู้เรียนในข้อที่ 1 ว่า “มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเองมีวินัยและปฏิบัติตน ตามหลักธรรมของพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสร้างสรรค์ประเทศไทยให้เข้มแข็ง” วินัยในตนเองเป็นการบังคับควบคุมพฤติกรรมของนักเรียนจากการเรียนรู้ และเป็นการยอมรับในคุณค่า โดยอาศัยแรง

จิตใจที่สัมพันธ์กับอุดมคติ ซึ่งเป็นการกำกับพฤติกรรมให้เป็นความตั้งใจและตามข้อกำหนด ระเบียบ กฎเกณฑ์ ส่งผลให้มีความสุข ประสบความสำเร็จ และยังเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่เอื้อให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียน เพราะทำให้นักเรียนมีความตั้งใจจริงมุ่งมั่นเอาใจใส่ มีความพยายามและสามารถบังคับควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมให้เป็นไปตาม ที่ตนมุ่งหวัง และตามระเบียบ กฎเกณฑ์ นักเรียนที่มีวินัยในตนเองจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้สึกรับผิดชอบตนเอง ดังผลการศึกษาของ ประดิษฐ์ ป้องเขตร (2557 : 84-85) ที่พบว่า การมีวินัยในตนเองกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ในระดับมัธยมศึกษา มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การเสริมสร้าง วินัยในตนเองจึงควรปลูกฝังให้เกิดขึ้นกับนักเรียนในทุกช่วงวัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับประถมศึกษา เพราะเป็นวัยเริ่มต้นของการศึกษาและเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ หากได้เรียนรู้สิ่งดีงามตั้งแต่แรกเริ่ม ย่อมส่งผลให้นักเรียนเป็นคนดีต่อไป (สุรดา ไชยสงคราม, 2556:164) โรงเรียนจึงมีบทบาทสำคัญยิ่งในการ ปลูกฝังค่านิยม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ที่ถูกต้องให้แก่ นักเรียน

โรงเรียนทรัพย์ทวี ตั้งกีดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ 4 ตำบลทรัพย์ทวี อำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นโรงเรียนขยายโอกาส เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 11 ชั้นเรียน ในปีการศึกษา 2560 มีนักเรียนทั้งสิ้น จำนวน 145 คน ครูและบุคลากรทั้งสิ้น จำนวน 15 คน จัดการศึกษาตามหลักสูตร สถานศึกษาโรงเรียนทรัพย์ทวี พุทธศักราช 2553 (ฉบับปรับปรุง) มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย โดยเน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ บนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ (โรงเรียน ทรัพย์ทวี, 2553 : 2)

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าโรงเรียนทรัพย์ทวีได้ดำเนินงานด้านการเสริมสร้างวินัยนักเรียนตาม แนวทางของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียน ทรัพย์ทวี และนโยบายทางการศึกษามาโดยตลอดแล้วนั้น แต่ก็ยังพบปัญหาในเรื่องของการขาดความ รับผิดชอบ เช่น การไม่ส่งการบ้านตามเวลาที่กำหนด การมาโรงเรียนสาย หรือทำเวรประจำวันตามที่ ได้รับมอบหมายไม่เต็มที่ การไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงที่ให้ไว้กับครู เป็นต้น นอกจากนี้การแสดงความ เคารพครู ผู้ปกครอง ผู้ใหญ่ ทั้งการไหว้และพฤติกรรมที่แสดงออกยังมีความไม่เหมาะสม การไหว้ไม่ ถูกต้องตามวัฒนธรรมประเพณีไทยในโอกาสต่าง ๆ การไม่ไหว้พ่อแม่ผู้ปกครอง ก่อนมาโรงเรียนและ กลับบ้าน การพูดจาไม่สุภาพไม่มีหางเสียงกับครู พ่อแม่ ญาติผู้ใหญ่ เป็นต้น สำหรับการจัดระเบียบแถว ของนักเรียนก็เป็นปัญหาเช่นเดียวกัน เช่น การพูดคุยกดคุยขณะเข้าแถว การเดินแถวไปทำกิจกรรม ต่าง ๆ ไม่เป็นระเบียบ การไม่ยืนเข้าแถวซื้อของเป็นระเบียบเรียบร้อยเรียงตามลำดับก่อนหลัง เป็นต้น พฤติกรรมดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการพัฒนานิสัยของนักเรียนที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันยังคงมีปัญหา ส่งผลให้ไม่สามารถพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับรายงานประจำปี ระดับการศึกษาขั้น

พื้นฐาน ปีการศึกษา 2559 ของโรงเรียนทรัพย์ทวี ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ที่ผลการดำเนินงานพบว่า นักเรียนมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดี ยังอยู่ในระดับพอใช้ โรงเรียนควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมด้านวินัยอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง สอดคล้องกับรายงานการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสาม (พ.ศ. 2554 - 2558) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สมศ.) หน้า 3 ที่ได้กล่าวถึงจุดที่ควรพัฒนาของโรงเรียนทรัพย์ทวี ว่า นักเรียนบางส่วนขาดวินัยและความรับผิดชอบ การปฏิบัติตนตามกฎกติกาของห้องเรียน โรงเรียน การพูด การแสดงความเคารพ การไหว้ ขาดนิสัยรักการอ่าน การค้นคว้าข้อมูล สถานศึกษาไม่ได้จัดกิจกรรมเพื่อการแก้ปัญหาและป้องกันอย่างต่อเนื่อง ทั้งครูไม่ได้ติดตาม ประเมินผล การพัฒนาของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องและจากการวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียนทรัพย์ทวี(SWOT) เพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการ ประจำปีการศึกษา 2560 พบว่า ด้านสภาพแวดล้อมภายนอก ได้แก่ ผู้ปกครอง ชุมชน โดยภาพรวมผู้ปกครองส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรมและรับจ้าง รายได้น้อย และไม่แน่นอน ไม่มีเวลาในการอบรมสั่งสอนบุตรหลานในเรื่องเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม ส่วนด้านสภาพแวดล้อม ภายใน ได้แก่ ครูและบุคลากร มีความเข้มแข็งในการปฏิบัติงาน มีความสามัคคี มีการทำงานเป็นทีม สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ยังขาดความรู้และความเข้าใจ การเตรียมความพร้อมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เสริมสร้างวินัยแก่นักเรียนและจากการสังเกตความมีวินัยในตนเองของนักเรียน การสอบถามความคิดเห็นของครู บุคลากรทางการศึกษา ในเรื่องเกี่ยวกับวินัยนักเรียน พบว่า ปัญหาวินัยของนักเรียนโรงเรียนทรัพย์ทวีที่พบมากที่สุดจำเป็นต้องแก้ไขเร่งด่วน คือ การแสดงความเคารพ ความรับผิดชอบ การจัดระเบียบแถว ซึ่งนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 จะพบมากที่สุด

จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาวินัย จึงได้ประชุมครู นักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อชี้แจงเกี่ยวกับปัญหาวินัยของนักเรียนโรงเรียนทรัพย์ทวีที่เกิดขึ้น โดยให้ผู้เข้าประชุมได้แสดงความคิดเห็น และกำหนดแนวทางแก้ไข ซึ่งที่ประชุมมีความเห็นว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นควรแก้ไขเร่งด่วนตามศักยภาพและทรัพยากรที่โรงเรียนมีอยู่ ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แนวทางตามพระราชดำรัส เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ในการดำเนินงานเพื่อรู้ถึงข้อมูลพื้นฐาน ปัจจัย ปัญหา สภาพแวดล้อม บริบท ที่เป็นรากฐานของปัญหาที่แท้จริง ด้วยกระบวนการแบบมีส่วนร่วม เพื่อนำไปสู่การวางแผน ออกแบบ รูปแบบการพัฒนาการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน โดยใช้หลักไตรสิกขา คือ สิล การฝึกในด้านพฤติกรรม สมาธิ การฝึกในด้านจิตใจ และปัญญา การฝึกในการรู้ความจริงสู่การปฏิบัติ และการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ที่สามารถแก้ไขปัญหาด้านวินัยของนักเรียนโรงเรียนทรัพย์ทวีได้อย่างแท้จริงอย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน

ผู้วิจัยได้สำรวจความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบที่เหมาะสม เพื่อเสริมสร้างวินัยในตนเอง ตามแนวทางพระราชดำรัส เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา สำหรับนักเรียนโรงเรียนทรัพย์ทวี จากครู นักเรียน ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า มีความต้องการให้พัฒนารูปแบบ

การเสริมสร้างวินัยในตนเอง อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิพนธ์ หลักทรัพย์ (2558 : 274) เรื่อง รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยใช้หลักไตรสิกขา ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในเขตตรวจราชการที่ 13 พบว่า หลังจากนักเรียนได้ใช้รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยใช้หลักไตรสิกขาแล้ว มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์มากกว่าเดิม ซึ่งการวิจัยและพัฒนา รูปแบบของผู้วิจัยในครั้งนี้ สอดคล้องกับกระบวนการที่จะนำไปสู่การสร้างเยาวชนให้เป็นพลเมืองดี มีวินัย ภูมิใจไทย ไปสร้างชาติ ตามแนวคิด “STAR STEMS” ของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศไทย (นวรรตน์ รามสูตร, 2560) โดย STAR ได้แก่ Students-คนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ, Teacher-กระตุ้นความคิด กระตุ้นจินตนาการ แนะนำ กำกับ, Academic-บูรณาการสาระวิชา ความดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ รับผิดชอบ, Revolution-ทุกอย่างต้องปรับเปลี่ยน พลิกผันทันที และ STEMS เป็นการเรียนรู้แบบ Situation Based Learning : SBL พร้อมสอดแทรกเรื่องคุณธรรม ความเป็นไทยตลอดเวลา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561 : 5)

ด้วยความสำคัญของการพัฒนาวินัยดังที่กล่าวมา ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารโรงเรียนทรัพย์ทวี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 ได้ตระหนักถึงความจำเป็น และความสำคัญของการเสริมสร้างวินัยในด้านการแสดงความเคารพ ด้านความรับผิดชอบ และด้านการจัดระเบียบแถว ตลอดจนความต้องการจำเป็นของครู นักเรียน ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยจึงได้จัดทำวิจัยและพัฒนา รูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนทรัพย์ทวี ตามแนวทางพระราชดำรัส เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ปีการศึกษา 2560 และปีการศึกษา 2561 ขึ้นเพื่อให้ นักเรียนมีวินัยในตนเอง มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เป็นนักเรียนที่มีคุณภาพได้มาตรฐานตามเป้าหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนทรัพย์ทวี พ.ศ. 2553 (ฉบับปรับปรุง) พร้อมทั้งตรวจสอบรูปแบบที่พัฒนาด้วยการเปรียบเทียบผลต่าง ๆ รวมถึงความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสำรวจความต้องการจำเป็น ในการพัฒนา รูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนทรัพย์ทวี ตามแนวทางพระราชดำรัส เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา
2. เพื่อพัฒนา รูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนทรัพย์ทวี ตามแนวทางพระราชดำรัส เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา
3. เพื่อตรวจสอบผลการใช้รูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนทรัพย์ทวี ตามแนวทางพระราชดำรัส เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ด้านวินัย 3 ด้าน ดังนี้

3.1 เปรียบเทียบการแสดงความเคารพ

3.2 เปรียบเทียบความรับผิดชอบ

3.3 เปรียบเทียบการจัดระเบียบแถว

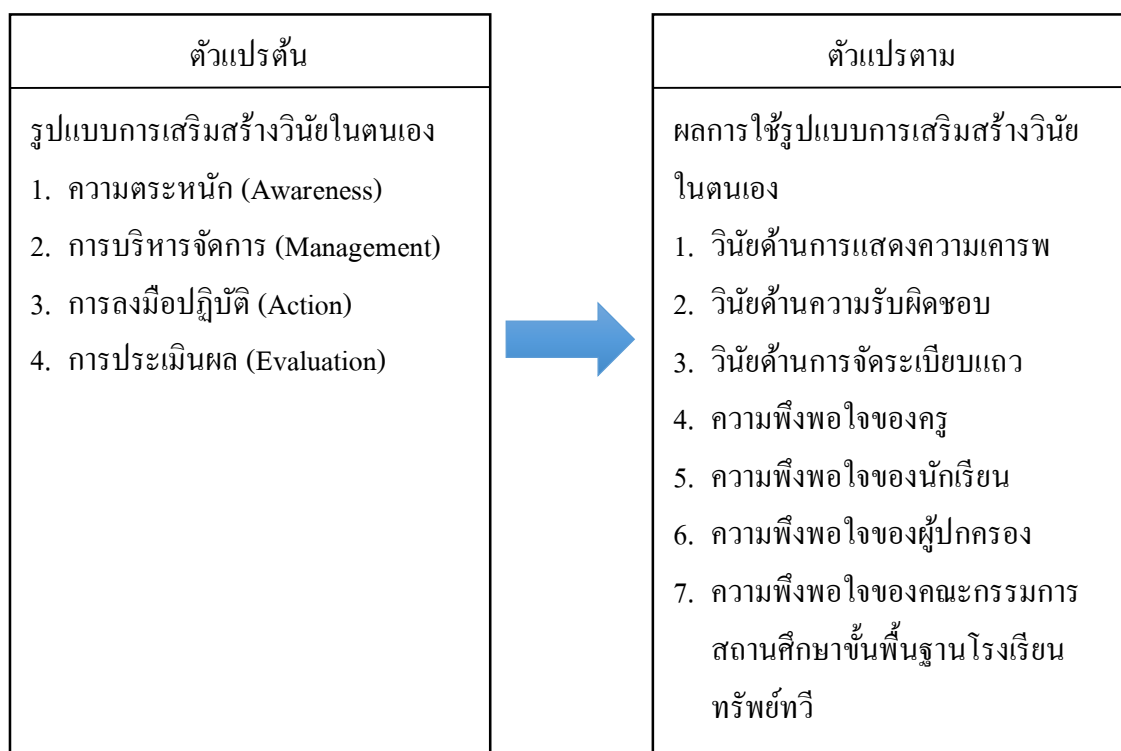
4. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของ ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้นักเรียนมีวินัยในตนเอง ปัญหาทางด้านวินัยลดลง
2. ได้รูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนที่มีประสิทธิภาพ สามารถนำไปใช้เสริมสร้างวินัยนักเรียนของโรงเรียนทรัพย์ทวีให้มีประสิทธิผลสูงขึ้น
3. ผลการวิจัยครั้งนี้ นำไปใช้เป็นสารสนเทศ เพื่อการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างวินัยนักเรียนให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น
4. ผลการวิจัยครั้งนี้ เป็นประโยชน์สำหรับผู้สนใจศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับรูปแบบการเสริมสร้างวินัย สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในกำหนดนโยบายและวางแผนการเสริมสร้างวินัยของหน่วยงาน องค์กร ได้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนทรัพย์ทวี ตามแนวทางพระราชดำรัส เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา รายละเอียดดังแสดงในภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเอง

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ปีการศึกษา 2560 จำนวน 281 คน และปีการศึกษา 2561 จำนวน 267 คน
ประกอบด้วย

บุคลากร โรงเรียนทรัพย์ทวี

ปีการศึกษา 2560 จำนวน 15 คน

ปีการศึกษา 2561 จำนวน 15 คน

นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 - ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนทรัพย์ทวี

ปีการศึกษา 2560 จำนวน 145 คน

ปีการศึกษา 2561 จำนวน 138 คน

ผู้ปกครองนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 - ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนทรัพย์ทวี

ปีการศึกษา 2560 จำนวน 112 คน

ปีการศึกษา 2561 จำนวน 105 คน

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนทรัพย์ทวี

ปีการศึกษา 2560 จำนวน 9 คน

ปีการศึกษา 2561 จำนวน 9 คน

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครู นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน และ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนทรัพย์ทวี ปีการศึกษา 2560 - 2561 จำนวน 219 คน ประกอบด้วย นักเรียน จำนวน 113 คน ครู 14 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 85 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 7 คน โดยผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie & Morgan เลือกแบบเจาะจงเฉพาะผู้ที่สามารถให้ข้อมูลได้

ตัวแปร

1. ตัวแปรต้น คือ รูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเอง ตามแนวทางพระราชดำรัส เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ประกอบด้วย

- 1.1 ความตระหนัก (Awareness)
- 1.2 การบริหารจัดการ (Management)
- 1.3 การลงมือปฏิบัติ (Action)
- 1.4 การประเมินผล (Evaluation)

2. ตัวแปรตาม คือ ผลการใช้รูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเองตามแนวทางพระราชดำรัส เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา เพื่อเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน ดังนี้

- 2.1 วินัยด้านการแสดงความเคารพ
- 2.2 วินัยด้านความรับผิดชอบ
- 2.3 วินัยด้านการจัดระเบียบแถว
- 2.4 ความพึงพอใจของครู
- 2.5 ความพึงพอใจของนักเรียน
- 2.6 ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียน
- 2.7 ความพึงพอใจของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนทรัพย์ทวี

ขั้นตอนการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการวิจัย โดยสรุปมี 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นวางแผน ประกอบด้วย สำรวจความต้องการจำเป็นจากครู นักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อเสริมสร้างวินัยในตนเองนักเรียน และกำหนดชื่อเรื่องวิจัย

2. ขั้นการสร้างและพัฒนารูปแบบ ประกอบด้วย ขกร่างแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเอง ตรวจสอบเบื้องต้นโดยผู้ทรงคุณวุฒิ สร้างเครื่องมือวิจัยผ่านการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ และนำมาทดลองใช้

3. ขั้นการนำไปใช้จริงและตรวจสอบ ประกอบด้วย กำหนดกลุ่มตัวอย่างใช้กับกลุ่มตัวอย่างปีการศึกษา 2560 ตรวจสอบผลครั้งที่ 1 ใช้กับกลุ่มตัวอย่างปีการศึกษา 2561 ตรวจสอบผลครั้งที่ 2 เปรียบเทียบผลการใช้ของปีการศึกษา 2560 - 2561 และสรุปผลการวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเริ่มต้นปีการศึกษา 2560 และปีการศึกษา 2561

สมมติฐานการวิจัย

หลังจากใช้รูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนทรัพย์ทวี ตามแนวทางพระราชดำรัส เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา เป็นเวลา 2 ปีการศึกษา ประสิทธิภาพของการใช้รูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน ปีการศึกษา 2561 สูงกว่าประสิทธิภาพของการใช้รูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน ปีการศึกษา 2560 ในด้านต่อไปนี้

1. วินัยด้านการการแสดงความเคารพ
2. วินัยด้านความรับผิดชอบ
3. วินัยด้านการจัดระเบียบแถว
4. ความพึงพอใจของครู
5. ความพึงพอใจของนักเรียน
6. ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียน
7. ความพึงพอใจของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนทรัพย์ทวี

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **ความต้องการจำเป็น** หมายถึง สิ่งที่ต้องการและมีความจำเป็นที่จะนำมาใช้ประโยชน์สำหรับการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ตามความต้องการของครู นักเรียน ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนทรัพย์ทวี สิ่งที่ต้องการได้แก่ นักเรียนมีวินัยในตนเองใน 3 ด้าน คือ การแสดงความเคารพ ความรับผิดชอบ การจัดระเบียบแถว และความต้องการที่จะ

พัฒนารูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน เพื่อใช้พัฒนานักเรียนของโรงเรียนทรัพย์ทวีให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งวัดได้จากแบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 27 ข้อ โดยเป็นแบบสอบถามของนักเรียน จำนวน 7 ข้อ แบบสอบถามของผู้ปกครอง จำนวน 10 ข้อ และแบบสอบถามของครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 10 ข้อ

2. รูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน หมายถึง วิธีการเสริมสร้างการมีวินัยในตนเองของนักเรียน ซึ่งผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น จากการวิเคราะห์ สังเคราะห์ จากแนวทางพระราชดำรัส เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ทฤษฎีเชิงระบบ หลักไตรสิกขา และหลักการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม มาใช้เป็นแนวคิดพื้นฐาน และรวบรวมองค์ประกอบต่างๆ มาจัดระบบ เรียบเรียงเป็นโครงสร้างของรูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน ซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการ คือ 1) ความตระหนัก 2) การบริหารจัดการ 3) การลงมือปฏิบัติ และ 4) การประเมินผล โดยองค์ประกอบของรูปแบบมีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันและส่งผลร่วมกันให้เกิดการพัฒนาวินัยของนักเรียนโรงเรียนทรัพย์ทวี ซึ่งวัดได้จากแบบสอบถามของครูชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 28 ข้อ มีรายละเอียด ดังนี้

2.1 ความตระหนัก หมายถึง การสร้างความรู้ความเข้าใจ การศึกษาสภาพปัญหาและความสำคัญของวินัย เพื่อร่วมกันวางแผนการดำเนินการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนทรัพย์ทวี มีขั้นตอนสำคัญ 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) กำหนดเป้าประสงค์/สภาพปัญหา 2) นำความรู้สู่การปฏิบัติ และ 3) ตรวจสอบและทบทวน ซึ่งวัดได้จากแบบสอบถามของครูชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 7 ข้อ

2.2 การบริหารจัดการ หมายถึง การวางแผนการดำเนินงาน การกำหนดแบบแผนแนวทางการปฏิบัติ ในการนำรูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเอง ตามแนวทางพระราชดำรัส เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ไปใช้ในการพัฒนานักเรียนของโรงเรียนทรัพย์ทวี มีขั้นตอนสำคัญ 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) กำหนดทรัพยากร 2) การดำเนินการ 3) รูปแบบการปฏิบัติ และ 4) ตรวจสอบและทบทวน ซึ่งวัดได้จากแบบสอบถามของครูชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 7 ข้อ

2.3 การลงมือปฏิบัติ หมายถึง การปฏิบัติงานตามแผนที่กำหนดไว้ตามรูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเอง ตามแนวทางพระราชดำรัส เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา โดยมีขั้นตอนสำคัญ 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) เตรียมความพร้อม 2) ร่วมกันลงมือปฏิบัติ 3) ประเมินผล 4) สรุปผลการปฏิบัติ และ 5) ปรับปรุงและพัฒนา ซึ่งวัดได้จากแบบสอบถามของครูชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 7 ข้อ

2.4 การประเมินผล หมายถึง การประเมินผลที่เกิดจากการใช้รูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน ตามแนวทางพระราชดำรัส เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ในด้านต่อไปนี้ ได้แก่

1) การเตรียมการประเมิน 2) การดำเนินการประเมิน 3) การสรุปผลประเมิน และ 4) การปรับปรุงและพัฒนา ซึ่งวัดได้จากแบบสอบถามของครูชนิตมาตรฐานค่า 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 7 ข้อ

3. วินัยในตนเองของนักเรียน หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการบังคับ ควบคุมตนเองทั้ง ทางด้านพฤติกรรม ความประพฤติ ไปในทิศทางที่ดี เหมาะสม ตามที่มุ่งหวังไว้ด้วยตนเอง โดยปราศจากการบังคับ เป็นไปด้วยความสมัครใจ รวมทั้งสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข นักเรียนที่มีวินัยในตนเอง จะต้องเป็นนักเรียนที่มีคุณลักษณะ ด้านการแสดงความเคารพ ด้านความรับผิดชอบ และ ด้านการจัดระเบียบแถว ซึ่งวัดได้จากแบบสังเกตของครูชนิตมาตรฐานค่า 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 48 ข้อ

3.1 การแสดงความเคารพ หมายถึง การแสดงความเคารพพ่อแม่ ผู้ใหญ่ ครู ด้วยวาจา สุภาพ กิริยามารยาทอ่อนน้อม ไม่ก้าวร้าว ได้แก่ การไหว้พร้อมกล่าว “สวัสดีค่ะ/ครับ” ไหว้พ่อแม่ก่อนมาโรงเรียนและกลับบ้าน ตามวัฒนธรรมประเพณีไทย คือ ประนมมือแล้วยกขึ้นพร้อมกับก้มศีรษะลงให้หัวแม่มือจรดปลายจมูก ปลายนิ้วแนบระหว่างคิ้ว นั่งสมาธิทำจิตใจให้สงบก่อนเข้าเรียน รับของจากผู้ใหญ่ ไหว้ กล่าว “ขอบคุณค่ะ/ครับ” ไม่พูดคุยเล่นในขณะที่ครูกำลังสอน เข้าร่วมกิจกรรมชักกล่าว “ขออนุญาตค่ะ/ครับ” มีข้อสงสัยขณะครูสอนยกมือขออนุญาตก่อนถาม เชื่อฟังและปฏิบัติตามคำสั่งสอนของครู ซึ่งวัดได้จากแบบสังเกตของครูชนิตมาตรฐานค่า 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 17 ข้อ โดยนักเรียนแสดงความเคารพครู ดังนี้

3.1.1 นักเรียนทำความเคารพด้วยการไหว้ ยกเว้นในกรณีที่อยู่ในเครื่องแบบลูกเสือ เนตรนารี ให้ทำความเคารพตามแบบลูกเสือ-เนตรนารี

3.1.2 ในตอนเช้า และตอนเย็นเมื่อพบครู หากนักเรียนถือสิ่งของอยู่ในมือให้วางสิ่งของลงก่อนและยกมือไหว้ ยกเว้นเวลาฝนตกให้ยืนตัวตรงและก้มศีรษะเล็กน้อย ไม่ต้องวางสิ่งของและเมื่อเดินผ่านครูเวรก็ให้ปฏิบัติเช่นเดียวกัน

3.1.3 นอกบริเวณโรงเรียนเมื่อพบครู ให้นักเรียนชายและหญิงแสดงความเคารพด้วยการยกมือไหว้หรือทักทายเมื่อมีสิ่งของอยู่ในมือ

3.1.4 เมื่อเดินผ่านหรือเดินสวนกับผู้ใหญ่หรือครูในโรงเรียน ให้นักเรียนยืนตัวตรงหรือไหว้ และให้ผู้ใหญ่หรือครู เดินผ่านไปเสียก่อน เมื่อเดินผ่านผู้ใหญ่หรือครู ให้เดินค้อมตัวเล็กน้อย

3.2 ความรับผิดชอบ หมายถึง การตั้งใจที่จะทำงานและติดตามผลงานที่ได้ทำไปแล้ว เพื่อปรับปรุง แก้ไขให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ยอมรับในสิ่งที่ตนเองกระทำลงไป ทั้งในด้านที่เป็นผลดีและผลเสีย โดยแสดงออกในรูปแบบการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความเต็มใจ ได้แก่ การแต่งกายชุดต่างๆตามที่โรงเรียนกำหนดในแต่ละวัน การปฏิบัติตามสุขลักษณะที่ถูกต้อง เช่น การอาบน้ำ

แปรงฟัน การแต่งกายสะอาดเรียบร้อย ส่งการบ้านตามเวลาที่กำหนด ไม่เคยขาดเรียนยกเว้นในกรณีเจ็บป่วย ไม่เคยมาโรงเรียนสาย เข้าเรียนตามตารางและตามที่ครูนัดหมาย การปฏิบัติตามข้อตกลง/ระเบียบวินัยของโรงเรียน การพื่อฟังผู้ปกครองและปฏิบัติตาม และร่วมกิจกรรมประเพณีชุมชนทุกครั้งที่มีโอกาส ซึ่งวัดได้จากแบบสังเกตของครูชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 17 ข้อ

3.3 การจัดระเบียบแถว หมายถึง การเข้าแถว การเดินแถว ยืนเรียงกันเป็นแนวอย่างเป็นระเบียบ เรียบร้อย ไม่พูดคุย ได้แก่ เข้าแถวยืนเรียงตามลำดับความสูง การเข้าแถวหน้าเสาธงแยกตามชั้นเรียนเป็นระเบียบเรียบร้อย ไม่พูดคุยหยอกล้อขณะเข้าแถว การเดินแถวไปรับประทานอาหารกลางวัน หลังรับประทานอาหารเดินแถวเป็นระเบียบนำภาชนะไปล้าง การเดินแถวเข้าห้องเรียน การเดินแถวเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ การเดินแถวกลับบ้าน การเข้าแถวซื้อของ / ส่งงานครู / รับบริการ เรียงตามลำดับก่อนหลัง การถอดและวางรองเท้าเป็นระเบียบเรียบร้อย ขึ้น-ลงรถเรียงตามลำดับก่อนหลัง ซึ่งวัดได้จากแบบสังเกตของครูชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 14 ข้อ

4. หลักไตรสิกขา หมายถึง กระบวนการหรือขั้นตอนในการศึกษาและพัฒนาคนตามหลักพระพุทธศาสนา ซึ่งมีกระบวนการดำเนินการ 4 ขั้นตอน คือ

4.1 การเตรียมความพร้อม หมายถึง การสร้างวิสัยทัศน์ การเตรียมการด้านสถานที่ การเตรียมการด้านบุคลากร และการเตรียมการดำเนินการต่าง ๆ

4.2 การพัฒนาขั้นศีล หมายถึง พฤติกรรมแสดงออกอย่างถูกต้องทางกาย เป็นการฝึกฝนและพัฒนาขั้นศีลเป็นการควบคุมพฤติกรรมทางกายและวาจาให้เป็นไปด้วยความสงบเรียบร้อย ตามกฎ ระเบียบข้อปฏิบัติ

4.3 การพัฒนาขั้นสมาธิ หมายถึง พฤติกรรมที่ทำให้จิตให้สงบ หรือทำให้จิตให้ตั้งมั่นเป็นการฝึกฝน และพัฒนา เพื่อควบคุม หรือ ดำรงจิตใจให้มีสมาธิตั้งมั่นอยู่กับกิจกรรมหรือการกระทำที่กำลังทำอยู่ในขณะนั้น

4.4 การพัฒนาขั้นปัญญา หมายถึง พฤติกรรมแสดงออกซึ่งความรู้ ความสามารถที่ถูกต้องตามหลักการเหตุและผล เป็นเรื่องของการฝึกหรือพัฒนาในด้านความรู้ความจริง โดยเริ่มตั้งแต่ความเห็น ความเชื่อ ความเข้าใจ ความหยั่งรู้ในเหตุผล การรู้จักวินิจฉัยได้ตรง ด้วยความเขยิบให้เห็นตามความเป็นจริง

5. เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา หมายถึง แนวทางในการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 โดยนำปรับใช้กับโรงเรียน ดังนี้

5.1 เข้าใจ หมายถึง การรู้ข้อมูลพื้นฐาน ความต้องการ สภาพปัญหาที่เกิดขึ้น นโยบายเป้าหมายของโรงเรียน โดยการศึกษา รวบรวม วิเคราะห์ข้อมูลโรงเรียน ชุมชน เพื่อค้นหารากฐานของ

ปัญหาที่แท้จริง

5.2 เข้าถึง หมายถึง การกำหนดเป้าหมาย เลือกประเด็น/แนวทางในการพัฒนา และวางแผนออกแบบ กระบวนการพัฒนาคำยการมีส่วนร่วม

5.3 พัฒนา หมายถึง การนำกระบวนการที่ได้วางแผน ออกแบบ ลงสู่การปฏิบัติเพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนในด้านการแสดงความเคารพ ด้านความรับผิดชอบ และด้านการจัดระเบียบแถว ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาวินัยสู่ความยั่งยืน

6. ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกของ ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนทรัพย์ทวี ที่มีต่อการใช้รูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเอง ของนักเรียนโรงเรียนทรัพย์ทวี ตามแนวทางพระราชดำรัส เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา

7. ความพึงพอใจของครู หมายถึง ความรู้สึกของครูที่มีต่อการใช้รูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเอง ใน 4 องค์ประกอบสำคัญ คือ 1) ความตระหนัก 2) การบริหารจัดการ 3) การลงมือปฏิบัติ และ 4) การประเมินผล ซึ่งวัดได้จากแบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 28 ข้อ

8. ความพึงพอใจของนักเรียน หมายถึง ความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อการใช้รูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเอง ในด้านการบูรณาการสอน การจัดกิจกรรมการพัฒนาจิต การพัฒนาสมาธิ การพัฒนาสติปัญญา และการจัดทำโครงการเสริมสร้างวินัย ทำให้เกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ซึ่งวัดได้จากแบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 15 ข้อ

9. ความพึงพอใจของผู้ปกครอง หมายถึง ความรู้สึกของผู้ปกครองที่มีต่อการใช้รูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเอง ที่ทำให้พฤติกรรมแสดงออกของนักเรียนทางด้านวินัย ได้แก่ ด้านการแสดงความเคารพ ด้านความรับผิดชอบ และด้านการจัดระเบียบแถว เป็นไปในทางที่ดีขึ้น ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม ซึ่งวัดได้จากแบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 13 ข้อ

10. ความพึงพอใจของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนทรัพย์ทวี หมายถึง ความรู้สึกของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการใช้รูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเอง ในด้านการเตรียมความพร้อม โครงการ/กิจกรรม วิธีดำเนินการ แนวทางการประเมิน ที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนอย่างยั่งยืนเป็นไปตามที่ต้องการ ซึ่งวัดได้จากแบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 10 ข้อ

11. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนทรัพย์ทวี อำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ปฏิบัติหน้าที่ด้านบริหารจัดการให้มีการใช้รูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนทรัพย์ทวี ตามแนวทางพระราชดำรัส เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ในปี

การศึกษา 2560 - 2561

12. ครู หมายถึง ข้าราชการครู พนักงานราชการ ครูอัตราจ้าง จำนวน 14 คน ผู้ทำหน้าที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนทรัพย์ทวี อำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี และเป็นผู้ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนทรัพย์ทวี ตามแนวทางพระราชดำรัส เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา การ ในปีการศึกษา 2560 - 2561

13. บุคลากร หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา และครู จำนวน 15 คน โรงเรียนทรัพย์ทวี อำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ในปีการศึกษา 2560 - 2561

14. นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนทรัพย์ทวี ที่ได้รับการเรียนรู้ ฝึกปฏิบัติ ทำกิจกรรมจากครูโดยตรง หรือได้เรียนรู้จากการใช้รูปแบบรูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนทรัพย์ทวีตามแนวทางพระราชดำรัส เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ในปีการศึกษา 2560 - 2561

15. ผู้ปกครองนักเรียน หมายถึง บิดา มารดาหรือผู้อุปการะเลี้ยงดูนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนทรัพย์ทวี ที่ได้เรียนรู้ หรือทำกิจกรรม หรือฝึกปฏิบัติ หรือมีส่วนร่วมในการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการใช้รูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนทรัพย์ทวี ตามแนวทางพระราชดำรัส เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ในปีการศึกษา 2560 - 2561

16. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนทรัพย์ทวี ปีการศึกษา 2560 - 2561 ซึ่งประกอบด้วย ประธานกรรมการ 1 คน กรรมการที่เป็นผู้แทนผู้ปกครอง 1 คน กรรมการที่เป็นผู้แทนครู 1 คน กรรมการที่เป็นผู้แทนองค์กรชุมชน จำนวน 1 คน กรรมการที่เป็นผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 1 คน กรรมการที่เป็นผู้แทนศิษย์เก่า 1 คน กรรมการที่เป็นผู้แทนพระภิกษุและหรือผู้แทนองค์กรศาสนาในพื้นที่ จำนวน 1 รูป หรือ 1 คน ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 1 คน และผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการ 1 คน รวมทั้งสิ้น 9 คน

17. โรงเรียนทรัพย์ทวี หมายถึง สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 ตั้งอยู่ที่ ตำบลทรัพย์ทวี อำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี